

**ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
KASZĚBSKÒ-PÒMÒRSCZÉ ZRZESZENIE**

**Sprawozdanie merytoryczne z działalności
Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego
za rok 2017**

Gdańsk 2017

SPIS TREŚCI:

I. INFORMACJE OGÓLNE	str. 3
II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2017 - ROKU JÓZEFA CHEŁMOWSKIEGO	str. 6
III. DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ	str. 7
IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ KULTURALNĄ	str. 12
V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	str. 18
VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ	str. 22

I. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa stowarzyszenia: ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
Adres: 80-837 GDAŃSK, UL. STRAGANIARSKA 20-23
Numer KRS: 0000228279
Numer REGON: 000808819
Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 23.02.2005 r.

Cele statutowe Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP)

- 1/ rozbudzanie szerokiej inicjatywy dla wszechstronnego rozwoju, kulturowego, społecznego i gospodarczego Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 2/ kształtowanie demokratycznych stosunków w życiu regionu,
- 3/ rozwijanie kaszubsko-pomorskiej myśli społecznej i politycznej,
- 4/ kultywowanie i rozwijanie specyfiki kulturowej Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 5/ szerzenie w społeczeństwie (szczególnie wśród młodzieży) znajomości tradycji kaszubsko-pomorskich,
- 6/ dbałość o zachowanie walorów środowiska naturalnego.

Do osiągnięcia powyższych celów ZKP dąży poprzez:

- 1/ pielęgnowanie oraz rozwijanie języka kaszubskiego i dialektów pomorskich,
- 2/wskazywanie potrzeb z zakresu gospodarki, oświaty i kultury oraz życia społecznego, opracowywanie wniosków i opinii,
- 3/ prowadzenie działalności związanej z tworzeniem, popularyzacją wartości regionalnych,
- 4/ inicjowanie i prowadzenie różnorodnej działalności gospodarczej i pozagospodarczej,
- 5/ inicjowanie i organizowanie konferencji, seminariów, szkoleń i obozów,
- 6/ prowadzenie działalności klubowej,
- 7/ udzielanie członkom porad i pomocy,
- 8/ współdziałanie z innymi organizacjami i instytucjami w kraju i poza krajem,
- 9/ rozwijanie kontaktów z emigracją kaszubsko-pomorską,
- 10/prowadzenie instytucji oświatowo-wychowawczych i kulturalnych oraz instytucji działających w zakresie ochrony środowiska, turystyki i krajoznawstwa.

Władze naczelne ZKP. Władzami naczelnymi Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP) są: Zjazd Delegatów, Rada Naczelna (RN, władza uchwałodawcza); Zarząd Główny (ZG, organ zarządzający); Główna Komisja Rewizyjna (GKR, organ kontroli) i Sąd Koleżeński. Wszystkie funkcje w organach zarządzających ZKP pełnione są społecznie.

Posiedzenia władz statutowych ZKP. W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń Zarządu Głównego. Rada Naczelna odbyła 4 posiedzenia. Najważniejsze tematy posiedzeń RN to: wybór Patrona Roku 2018 i 2019, przygotowanie do Zjazdu Kaszubów, oraz zatwierdzenie sprawozdawczości Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, plany i aktywności Kaszubów w związku z obchodami 100-lecia odzyskania Niepodległości, a także tematyka poświęcona działaniom wobec poszkodowanych w nawałnicy z 11/12 sierpnia 2017r.

Dane dotyczące członków Zarządu Głównego ZKP:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Edmund Wittbrodt	Prezes
2.	Stanisław Kobus	Wiceprezes
3.	Danuta Pioch	Wiceprezes
4.	Łukasz Grzędzicki	Wiceprezes
5.	Michał Kargul	Wiceprezes
6.	Danuta Tocke	Sekretarz
7.	Edmund Żmuda-Trzebiatowski	Skarbnik
8.	Bożena Ugowska	Członek Zarządu Głównego
9.	Lilianna Grosz	Członek Zarządu Głównego
10.	Kazimierz Formela	Członek Zarządu Głównego
11.	Paweł Wajlonis	Członek Zarządu Głównego
12.	Radosław Kamiński	Członek Zarządu Głównego
13.	Tomasz Damaszk	Członek Zarządu Głównego
14.	Łukasz Richert	Członek Zarządu Głównego
15.	Józef Belgrau	Członek Zarządu Głównego

Dane dotyczące członków Głównej Komisji Rewizyjnej:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Zbigniew Fitas	Przewodniczący
2.	Włodzimierz Bronk	Członek
3.	Jacek Cisowski	Członek
4.	Anna Derra	Członek
5.	Ewa Głombiewska	Członek
6.	Tadeusz Hein	Członek
7.	Elżbieta Kowalewska	Członek
8.	Jan Kreft	Członek
9.	Włodzimierz Łangowski	Członek
10.	Jerzy Nacel	Członek
11.	Mieczysław Piankowski	Członek
12.	Genowefa Zasada	Członek

Oddziały i członkowie ZKP. Stowarzyszenie działa od 1956 roku. Zasięgiem działalności obejmuje przede wszystkim województwo pomorskie, ale też zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie i mazowieckie. W 2017 roku w ramach ZKP funkcjonowało 70 oddziałów terenowych. W 2017 roku liczba członków ZKP wynosiła 6411, przyjęto 296 osób, a z listy członków skreślono 60 osób. 26 oddziałów ZKP posiada osobowość prawną, a 44 oddziałów ZKP posiada sztandar.

Sztandar. Opiekunem sztandaru ZKP w 2017 roku był Pan Brunon Cirocki, który nie pobierał z tego tytułu żadnej gratyfikacji ani zwrotu kosztów dojazdu.

Pracownicy Biura ZKP. W okresie sprawozdawczym w Biurze Zarządu Głównego pracowały następujące osoby:

Łukasz Richert – Dyrektor Biura,

Anna Dunst – Dyrektor Wydawnictwa ZKP,

Dorota Celmer (do października 2017r.), Sylwia Dobilis - Asystent Zarządu Głównego ZKP

Krystyna Sulicka – Specjalista ds. rozliczeń,

Lucyna Radziwińska – Specjalista ds. edukacji,

Krystyna Kuziemska – utrzymanie czystości w Domu Kaszubskim,

Paweł Wiczyński – Specjalista ds. projektów

Sławomir Lewandowski – Redaktor Naczelny miesięcznika „Pomerania”

Dariusz Majkowski – Zastępca Redaktora Naczelnego miesięcznika „Pomerania”

II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2017 - ROKU JÓZEFA CHEŁMOWSKIEGO

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie postanowiło uczcić Józefa Chełmowskiego, ustanawiając go patronem roku 2017. W obchody włączyły się oddziały ZKP, samorządy oraz instytucje kultury, szczególnie w miejscach, gdzie działał lub był patronem.

Józef Chełmowski był artystą pochodzącym z Brus-Jagłii, stąd to Odział Brusy Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wystąpił z inicjatywą ustanowienia roku 2017, rokiem Chełmowskiego.

W ramach Roku Józefa Chełmowskiego zostały zorganizowane m.in.:

- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie przygotowało kalendarz ścienny z kolażem prac Józefa Chełmowskiego. Dochód ze sprzedaży kalendarza przeznaczony jest na organizację jego obchodów;
- 26 lutego - w dniu urodzin artysty, w Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach odbyła się Inauguracja Roku Józefa Chełmowskiego;
- 13 marca w Ergo Arenie odbył się finał drugiej edycji konkursu plastycznego, zatytułowanego *Tajemnice świata światów – inspiracje twórczością Józefa Chełmowskiego* ;
- 8 lipca, odbyła się jedna z wielu uroczystości związana z obchodami Roku Józefa Chełmowskiego na Kaszubach. Imprezę pn.: „*W rodzinnym domu Józefa Chełmowskiego*” zorganizowano w terminie zbliżonym do 4. rocznicy śmierci artysty;
- 5 i 7 października odbyły się charytatywne koncerty w Kościerzynie i na Politechnice Gdańskiej na rzecz odbudowy domostwa Chełmowskiego pod tytułem „*Niech wrócą anioły*”,
- od 10 do 16 października br. w Sejmie RP w Nowym Domu Poselskim w Warszawie można podziwiać wystawę pt. „Człowiek Renesansu”, poświęconą twórczości Mistrza Józefa Chełmowskiego z Brus-Jagłii. Uroczysta inauguracja ekspozycji miała miejsce w środę, 12 października br.

W miesięczniku „Pomerania” w ciągu roku pojawiały się artykuły informujące o wydarzeniach związanych z rokiem Józefa Chełmowskiego (m.in. inauguracja Roku Chełmowskiego w Brusach, scenariusze lekcji poświęconych Józefowi Chełmowskiemu w dodatku Najô Ûczba), oraz szersze informacje o jego dziełach i twórczości, np. w specjalnym wydaniu „Pomeranii” z okazji Zjazdu Kaszubów.

III. DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ

Działalność Rady Języka Kaszubskiego.

Rada Języka Kaszubskiego w 2017 r. spotkała się na dziewięciu posiedzeniach (w tym jedno dwudniowe) w Gdańsku, Wieżycy, Pelplinie i Wejherowie. Członkowie Rady zajmowali się zagadnieniami systemowymi języka kaszubskiego m.in. problematyką fleksji kaszubskiej czy fonetyki. Dyskutowano również nad zagadnieniami związanymi z kaszubską kulturą materialną, duchową czy społeczną. Postanowienia w tym przedmiocie stanowią odpowiednie uchwały:

1. Uchwała w sprawie pisowni czasowników trybu rozkazującego typu: *rwij, tnij*;
2. Uchwała w sprawie pisowni oboczności końcówek *-i||-e* w niektórych przypadkach rzeczowników rodzaju żeńskiego ;
3. Uchwała w sprawie pisowni oboczności końcówek *-a||-u/ú* w dopełniaczu rzeczowników rodzaju męskiego;
4. Uchwała w sprawie stosowania słownictwa związanego z terminami muzycznymi – litery L-M;
5. Uchwała w sprawie pisowni rzeczowników rodzaju żeńskiego zakończonych na *-wiesc*;
6. Uchwała w sprawie pisowni zaimków liczebnych: *ile i tyle* ;

Ponadto, Rada rozstrzygała na bieżąco wątpliwości co do pisowni, gramatyki, ortografii, interpunkcji i nazewnictwa języka kaszubskiego, tłumaczeń, a także udzielała porad językowych nadesłanych przez różne instytucje, szkoły, firmy oraz osoby prywatne. Jedną z form działalności Rady Języka kaszubskiego była konsultacja dotycząca poprawności językowej: nazw urzędowych, nazw miejscowych i fizjograficznych (m. in. nazw miejscowości) oraz szeroko rozumianej problematyki samorządowej. W związku z dużym zainteresowaniem samorządów na Pomorzu wprowadzeniem na terenach gmin dwujęzycznych kaszubsko-polskich tablic nazw miejscowości, zaistniała potrzeba uzupełnienia i zweryfikowania poprawności pisowni w wydanym 10 lat temu słowniku, stąd członkowie Rady w 2017 roku opracowali w języku kaszubskim nazwy miejscowości. Nazwy miejscowe zostały opracowane na podstawie danych Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Powstała publikacja zawiera 3790 nazw miejscowych w języku kaszubskim. Członkowie Rady w ramach działalności konsultacyjno-doradczej, udzielali również odpowiedzi na zapytania, które wpłynęły za pośrednictwem internetowej poradni językowej. Rada pełniła nadzór językowy nad XVI Dyktandem Kaszubskim oraz brała czynny udział we wszystkich przedsięwzięciach związanych z nauką języka kaszubskiego, rozwijającą się w bardzo szybkim tempie w szkołach na Kaszubach. Podczas dwudniowego posiedzenia RJK odbyła się, z udziałem zaproszonych gości, dyskusja poświęcona działalności rady: doświadczeniom i perspektywom oraz konferencja pt. *Bogactwo kulturowe Kaszub*. Wszystkie wymienione uchwały i referaty zostały wydane w formie *Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego 2017* w nakładzie 1000 egzemplarzy, w dwóch wersjach językowych. Publikacja została nieodpłatnie przekazana zainteresowanym (szkoły, instytucje naukowe, uczelnie wyższe, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, biblioteki).

Promocja nauczania języka kaszubskiego. Zrzeszenie nieustannie prowadzi kampanię informacyjną dotyczącą wprowadzenia nauczania języka kaszubskiego w placówkach oświatowych. Przedstawiciele Zrzeszenia inicjowali spotkania informacyjne, zachęcając miejscowych władarzy oraz rodziców do wprowadzania zajęć z języka kaszubskiego do oferty edukacyjnej lokalnych szkół. Efektem tych działań jest wzrost liczby dzieci uczących się języka kaszubskiego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej na dzień 30 września 2016 r. w roku szkolnym 2016/2017 języka kaszubskiego uczyło się: w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych 1222 dzieci, w szkołach podstawowych 15 610 uczniów, w szkołach gimnazjalnych 3023 uczniów, a szkołach ponadpodstawowych 1117 uczniów. W sumie liczba uczniów uczęszczających na zajęcia z języka kaszubskiego wyniosła 20 972.

Skarbnica Kaszubska. Kaszubski portal edukacyjny, działający od 2011 roku, jest jedną z metod dbałości ZKP o zachowanie i rozwój języka kaszubskiego. Za jego pośrednictwem promujemy i wspieramy używanie języka kaszubskiego oraz upowszechniamy literaturę w języku kaszubskim wśród młodzieży i dorosłych. Portal jest również cennym elementem wspomagającym nauczanie języka kaszubskiego na wszystkich poziomach edukacji, począwszy od nauczania przedszkolnego, poprzez szkołę podstawową i średnią, po studia wyższe – etnofilologię kaszubską na Uniwersytecie Gdańskim oraz studia podyplomowe przygotowujące wykwalifikowane kadry nauczania języka kaszubskiego.

Portal udostępnia specjalnie wybrane informacje, źródła i materiały na temat języka, tradycji, historii oraz kultury kaszubskiej, będące cenną pomocą w nauce języka kaszubskiego w szkołach, na kursach językowych oraz studiach podyplomowych dla nauczycieli języka kaszubskiego. Skarbnica Kaszubska stanowi zbiór materiałów pomocnych w nauce języka kaszubskiego i źródło fachowej wiedzy dla nauczycieli, studentów, uczniów i osób dorosłych uczących się języka. Portal sukcesywnie wzbogaca się o nowe materiały. Strona cieszy się też sporym zainteresowaniem jak na wąskie grono nauczycieli języka kaszubskiego oraz osób uczących się tego języka. Z wyników odwiedzin poszczególnych działów największym zainteresowaniem cieszą się takie materiały przeznaczone dla nauczycieli, jak podręczniki, scenariusze oraz uchwały Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego.

Konferencje metodyczne: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska nauczycielskiego, zorganizowało w 2017 roku, dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, dwie konferencje oraz seminarium dydaktyczno-metodyczne, poświęcone nauczaniu języka kaszubskiego. Konferencje i seminarium miały na celu pogłębienie wiedzy językowej i kulturalnej uczestników na temat etniczno-regionalnego dziedzictwa kulturalnego mającego istotny wpływ na etnogenezę i tożsamość grupy etnicznej, w kontekście wartości ogólnoludzkich, rozwijanie kreatywności i twórczości nauczycieli. Pierwsza konferencja zorganizowana przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Instytut Polonistyki AP odbyła się w kwietniu 2017 r. w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Spotkanie poświęcone było tematyce teatralnej i możliwościom wykorzystania form teatralnych w nauczaniu tego języka. W pierwszej części konferencji kilkudziesięciu nauczycieli obejrzało sztukę teatralną *Nawrócenie króla tirana* w wykonaniu uczniów

ze szkoły podstawowej w Mojuszu. Przedstawienie wyreżyserowała Danuta Pioch. Następnie prof. Daniel Kalinowski, przedstawił syntetycznie wiedzę na temat dostępnych w języku kaszubskim wydawnictw dotyczących dramatu, sztuk teatralnych, widowisk, podkreślając możliwości, jakie ze sobą niesie sztuka teatralna w nauczaniu. Zwrócił również uwagę na duży wybór kaszubskojęzycznych tekstów, dający olbrzymie możliwości adaptacyjne i interpretacyjne. Ten temat kontynuowała prof. Adela Kuik-Kalinowska, która pokazała, jak z powieści zrobić spektakl, czyli scenariusz krok po kroku. Swoimi artystycznymi doświadczeniami z uczestnikami konferencji podzielili się Mirosław Gliniecki, który mówił o technikach dramy w pracy nauczyciela i Michał Tramer prezentując możliwości teatru lalkowego w szkole. Po części wykładowej, regionaliści wzięli udział w przygotowanych dla nich warsztatach, które prowadzili doświadczeni edukatorzy. Drama i podstawowe techniki, realizacja tekstu, ruch sceniczny, lalka, pacynka, marionetka w teatrze szkolnym, emisja głosu, piosenka w przedstawieniu – to tematy przewodnie zajęć z Mirosławem Glinieckim (aktor, reżyser, Teatr STOP z Koszalina), Michałem Tramerem (Państwowy Teatr Lalki „Tęcza” ze Słupska) oraz Tomaszem Fopke (poeta, kompozytor, pisarz, tłumacz). We wrześniu 2017 r. na Uniwersytecie Gdańskim odbyła się kolejna konferencja dydaktyczno-metodyczna pt. *Język kaszubski w reformowanej szkole – wdrożenia i innowacje*, tym razem w partnerstwie z Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej przy Instytucie Filologii Polskiej UG. Frekwencja przerosła oczekiwania organizatorów, w wydarzeniu wzięło udział ponad 220 nauczycieli języka regionalnego. Ten rok szkolny to czas wprowadzenia reformy edukacji, stąd też program konferencji podyktowany był zmianami w nauczaniu języka kaszubskiego. Nauczyciele wysłuchali referatu prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego, który mówił o edukacji w warunkach niepewności. Podkreślał, jakie to niesie za sobą ryzyka, wyzwania i jaka jest duża odpowiedzialność osób związanych z edukacją, aby nie przekreślić wielu lat ciężkiej edukacyjnej pracy. Natomiast dr Justyna Pomierska omówiła funkcję języka kaszubskiego na tle innych językowych przedmiotów szkolnych. Kolejnym punktem spotkania, który wzbudził duże zainteresowanie, było omówienie aktualnego stanu prawnego nauczania języka kaszubskiego w szkole. Szczególną uwagę nauczycieli, dyrektorów, przedstawicieli organów prowadzących, prelegentki Lucyna Radzimińska i Danuta Pioch zwróciły m.in. na nowe Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym* (Dz. U z 2017 r., poz. 1627), na podstawie którego organizuje się nauczanie języka kaszubskiego w szkole. W dokumencie jest mowa m.in. o formie prowadzenia zajęć, zasadach organizowania grup, liczbie godzin, ocenianiu. Podczas konferencji dużo uwagi poświęcono również zmianie dotyczącej nauczania języka kaszubskiego – mianowicie nowej podstawie programowej, która obowiązuje w roku szkolnym 2017/2018 w klasach I, IV, VII szkoły podstawowej oraz w klasie I branżowej szkoły I stopnia. Nauczyciele mieli okazję zapoznać się z propozycją autorskiego programu nauczania dla klas I-VIII „Gòdóm i piszã pò kaszëbskù” do nowej podstawy programowej dla szkoły podstawowej, który zaprezentowała Danuta Pioch. Propozycję autorskiego programu nauczania dla klas IV i VIII „Na Kaszëbach” do nowej podstawy programowej dla szkoły podstawowej przedstawiła Emilia Maszke. Natomiast Felicja Baska-Borzyszkowska omówiła propozycję programu

nauczania do szkoły ponadpodstawowej „Jô w Kaszëbsczi, Kaszëbskô w swiece” do nowej podstawy programowej, która w liceach i technicach obowiązywać będzie od roku szkolnego 2019/2020. Zaprezentowane programy nauczania, za zgodą autorek, zostały zamieszczone na www.skarbnicakaszubska.pl, portalu edukacyjnym prowadzonym przez ZKP. Istotną rolę w dniu konferencji odegrała część warsztatowa. Wszystkie warsztaty przygotowane zostały z myślą o wykorzystaniu nabytych umiejętności podczas prowadzenia lekcji kaszubskiego. Zajęcia przygotowała kadra dydaktyczna Uniwersytetu Gdańskiego: dr Ewa Andrzejewska, dr Mariola Bogucka, dr Magdalena Wawrzyniak-Śliwska oraz nauczyciele języka kaszubskiego Felicja Baska-Borzyszkowska, Lucyna Sorn i Elżbieta Pryczkowska. Podczas warsztatów kaszubszy pedagodzy poznawali innowacyjne metody, pozwalające na uatrakcyjnienie lekcji języka kaszubskiego. W listopadzie 2017 r. odbyło się seminarium metodyczne poświęcone metodyce nauczania języka kaszubskiego w szkole ponadpodstawowej. Seminarium w Kaszubskim Liceum Ogólnokształcącym w Brusach poprowadziła nauczycielka języka kaszubskiego, autorka podręczników do szkół ponadpodstawowych - Felicja Baska-Borzyszkowska. Podczas warsztatów kaszubszy pedagodzy poznawali nowe, innowacyjne metody, pozwalające na uatrakcyjnienie lekcji języka kaszubskiego. Konferencje jak seminarium metodyczno-dydaktyczne, były inspirującymi spotkaniami nauczycieli ze środowiska kaszubskiego, pozwalającymi na wymianę cennych doświadczeń, a także na tworzenie nowych pomysłów. Podczas spotkań nauczyciele otrzymali publikację z materiałami edukacyjnymi pt. „Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem na pierwszym planie” opracowaną przez prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego.

Zespół Orzekający o znajomości języka kaszubskiego działał w roku 2017 r. w oparciu o dwa regulaminy:

1/ **Regulamin egzaminu przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby nauczania lub prowadzenia zajęć w szkołach i przedszkolach**

- zatwierdzony przez Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2017 r.

2/ **Regulamin egzaminu przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby osób zatrudnionych w jednostkach administracji publicznej i innych podmiotach oraz dla pozostałych zainteresowanych**

- zatwierdzony przez Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2016 r.

Zespół pracował w składzie: prof. Marek Cybulski – przewodniczący, członkowie: prof. Edward Breza, dr Małgorzata Klinkosz, Danuta Pioch, Wanda Lew-Kiedrowska, Bożena Ugowska, Tomasz Fopke, Iwona Makurat, Janusz Mamelski, Lucyna Radzimińska, Dariusz Majkowski. Zespół powołany został na mocy uchwały nr 2/2017 ZGZKP z dnia 22.04.2017 r.

W okresie od ostatniego sprawozdania przeprowadzono 3 egzaminy ze znajomości języka kaszubskiego, do których przystąpiło 87 osób. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Akcja nr	Data egzaminu	Miejsce egzaminu	Ilość osób przystępujących do egzaminu	Nie zdało	Ilość wystawionych zaświadczeń	Bezterminowe	Bez orzekania terminu ważności (uchwała ZO 14.12.2016)	na 5 lat	na 3 lata	na 1 rok	Nie nauczycielskie
1/	Akcja 72	7.01.2017	AP w Słupsku	22 (w tym 19 słuchaczy studiów podyplomowych) + 6 (bezterminow)	1	27	6	19	0	1	1	-
2/	Akcja 73	27.06.2017	Gdańsk (SP nr 50 i Dom Kaszubski)	41 + 2 (bezterminow)	0	43	2	-	6	24	11	-
3/	Akcja 74	24.08.2017	Gdańsk (SP nr 50 i Dom Kaszubski)	24 (w tym 1 os. egz. poprawkowy)	1	23	-	-	2	11	10	-
	3 akcje	Razem		87	2	93	8	19	8	36	22	-

Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub. Od 26 czerwca do 9 lipca odbywała się w okolicach Szymbarka i Wieżycy Letnia szkoła języka kaszubskiego. Jej uczestnicy, którzy przyjechali z Pomorza, jak i spoza tego regionu, brali udział w intensywnym kursie języka kaszubskiego. Lekcje odbywały się od 8.30 do 13.30, zaś zajęcia z lektoratu prowadzili doświadczeni nauczyciele języka kaszubskiego Iwona Makurat i Edyta Giermek-Jankowska (grupa początkująca), Tomasz Fopke oraz Dariusz Majkowski (grupa zaawansowana). Popołudnia były poświęcone na wykłady i spotkania dotyczące historii, literatury i kultury Kaszub, a także na wyjazdy studyjne. Wykłady prowadzone były w języku kaszubskim. Uczestnicy Letniej Szkoły odwiedzili ważne dla tożsamości regionu miejsca i mieli okazję poznać wielu współczesnych animatorów życia kulturalnego i literackiego na Kaszubach. Przedsięwzięcie to miało na celu nie tylko wzmocnienie kompetencji językowych w zakresie kaszubszczyzny, ale także przedstawienie

kontekstu kulturowego, w jakim jest ona osadzona. Letnia Szkoła zakończyła się egzaminem. Inicjatywa będzie kontynuowana w roku 2018.

XVI Dyktando Kaszubskie. Tegoroczne zmagania mistrzów słowa odbyły się w kompleksie szkolno – sportowym w Bojanie przy ul. Wybickiego 38. Celem dyktanda jest wdrażanie zasad pisowni języka kaszubskiego, rozpropagowanie formy pisanej języka kaszubskiego, jak również podnoszenie jego rangi. Teksty przygotowuje Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej na Uniwersytecie Gdańskim. Dyktando jest organizowane przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Uczestnicy XVI dyktanda kaszubskiego zmierzali się z tekstami poświęconymi patronowi roku 2018 Józefowi Chełmowskiemu, artyście ludowemu oraz myślicielowi. W tym roku w związku z reformą szkolnictwa zmienił się system kategorii, do których zostali przydzieleni uczestnicy Dyktanda. Pierwszy raz w historii pisano w 8 kategoriach, ponieważ dodatkowo w tym roku walczoneo również o nagrodę Arcymistrza Dyktanda Kaszubskiego.

IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ KULTURALNĄ

XIII Dzień Jedności Kaszubów. 19 marca 2017r. w Chmielnie, Kaszubi obchodzili 779. Rocznicę pierwszej pisemnej wzmianki o naszym regionie. W tym roku udało się zgromadzić 351 akordeonistów , co niestety nie starczyło do pobicia rekordu sprzed roku ustanowionego w Bojanie. Wydarzenie organizowane jest od 14 lat, co roku w innym zakątku regionu, na pamiątkę pierwszej pisemnej wzmianki o Kaszubach, pochodzącej z bulli papieża Grzegorza IX z 19 marca 1238 roku. Obchody zainaugurowano wspólną mszą świętą w kościele pw. św. Piotra i Pawła, a po niej barwny korowód przemaszerował do Zespołu Szkół. Oprócz kibicowania przy biciu rekordu goście Dnia Jedności Kaszubów mieli możliwość zapoznania się z wystawami rękodzieła w ramach kiermaszu twórców ludowych oraz pyszności kuchni kaszubskiej, które można było nabyć z stoisk Kół Gospodyń wiejskich. Wydarzeniu towarzyszyły również liczne występy zespołów lokalnych. Przez cały dzień w Chmielnie można było posłuchać ludowych kapel, skosztować przysmaków kuchni regionalnej, obejrzeć rękodzieła pomorskich artystów, rzemieślników i hafciarzy, czy zagrać w kaszubską baśkę. Od 11 lat głównym punktem imprezy jest bicie rekordu w jednoczesnej grze na akordeonach. W tym roku na imprezę przybyło 351 muzyków, którzy wykonali kaszubskie melodie oraz hymn kaszubski, pod batutą Pawła Nowaka. Rekordu ubiegłorocznego nie udało się niestety pobić, niemniej najważniejsze jest to, że można wspólnie grać. Główny dyrygent przygotował też wystawę swojej kolekcji akordeonów, na której zaprezentował kilkadziesiąt instrumentów pochodzących z różnych zakątków Europy oraz innych części świata.

XVIII Zjazd Kaszubów. 1 lipca 2017 r. miał miejsce XIX Zjazd Kaszubów, który odbył się w Rumii. Kilka tysięcy Kaszubów z najdalszych rubieży naszego regionu oraz zza oceanu w Rumii świętowało zjednoczenie Kaszub w granicach jednego województwa. Wydarzenie otworzył przyjazd pociągu „Transcassubia”, który zabrał na pokład uczestników Zjazdu z wielu kaszubskich miejscowości – m.in. Chojnic, Lipusza, Kościerzyny, Wieżycy,

Somonina, Żukowa czy Gdyni. Na rumskim dworcu na podróżnych oczekiwała liczna grupa mieszkańców i gości. Po połączeniu z pasażerami pociągu stworzyli oni barwny pochód liczący ponad tysiąc osób, który przemaszerował ulicami Starowiejską i Dąbrowskiego do Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych. W świątyni odbyła się uroczysta msza święta. Po jej zakończeniu uczestnicy udali się do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, gdzie zlokalizowana została przestrzeń festiwalowa. Na scenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego prof. Edmund Wittbrodt oraz burmistrz Rumi Michał Pasieczny w towarzystwie marszałka województwa pomorskiego Mieczysława Struka, wicestarosty wejherowskiego Witolda Reclafa, a także przedstawiciele władz samorządowych i Archidiecezji Gdańskiej dokonali uroczystego otwarcia XIX Światowego Zjazdu Kaszubów. Oficjalne otwarcie uświetniło wręczenie legitymacji członkowskich Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Kaszubom mieszkającym w Kanadzie. Odebrał je Dawid Szulist na co dzień mieszkający w kanadyjskiej prowincji Ontario. Za pomocą specjalnego drona wykonano także pamiątkową fotografię wszystkich uczestników Zjazdu. Na scenie głównej wystąpiły m.in. zespoły Damrocka i Fucus, a także znana mieszkańcom Kaszub Weronika Korthals. Uczestnicy mogli usłyszeć finalistów projektu „Rumski wokół” – zaprezentowali oni utwory Marka Grechuty. Z kolei na drugiej scenie przy Miejskim Domu Kultury w Rumi opanowana została przez wykonawców muzyki ludowej. Przed widownią zaprezentowały się m.in. Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca Bytów, Kapela Kaszubska Manijôcë, Czarne Kapelusze, Fala i Chór Rumianie. Na scenie głównej wystąpiły również dwie krajowe gwiazdy Monika Lewczuk oraz Kamil Bednarek. Ponadto na całe popołudnie hala Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji zamieniła się w arenę zmagania specjalistów od kaszubskiej baśki, czyli gry karcianej, która wśród Kaszubów znana jest przynajmniej od XIX wieku. Tuż przy Dworcu pod Lipami zorganizowano mini-zoo i strefę dla dzieci. Wyjątkową pamiątką po XIX Światowym Zjeździe Kaszubów pozostanie odsłonięty w jego trakcie, obelisk biskupa Konstantyna Dominika. Wzniesiono go z inicjatywy oddziału Akcji Katolickiej przy Parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego oraz Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Oddziału w Rumii. Znajduje się on nieopodal ulicy Kościelnej.

II Pelpliński Areopag „Pomorze w szkole, szkoła na Pomorzu”. W dniach 12-13 maja w Bibliotece Diecezjalnej w Pelplinie zebrał się przedstawiciele pomorskiego duchowieństwa z Biskupem Pelplińskim dr. Ryszardem Kasyną na czele, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z prezesem prof. Edmundem Wittbrodtem oraz miłośnicy Pomorza z różnych stron tego regionu. Spotkanie rozpoczęło się od wykładu ks. prof. Anastazego Nadolnego z WSD w Pelplinie, który przybliżył słuchaczom dzieje utworzenia i organizacji Diecezji Pelplińskiej. Profesor przypomniał m.in. pastoralne założenia reformy Jana Pawła II z 25 marca 1992 roku reorganizującej Kościół w Polsce. Następnie Bożena Ugowska reprezentująca Radę Języka Kaszubskiego zaprezentowała historię rozwoju i popularyzacji nabożeństw w języku kaszubskim na obszarze dawnej diecezji chełmińskiej. Zwróciła uwagę na istotne znaczenie kapłanów, którzy jako pierwsi odważyli się odprawiać msze z kaszubską liturgią słowa, jak ks. Franciszek Grucza, ks. Marian Miotk, ks. Bogusław Głodowski. Podkreśliła też dorobek Klubu Studentów Kaszubów działającego przy pelplińskim WSD oraz przypomniała tłumaczenia Pisma Świętego i ksiąg liturgicznych na język kaszubski. W sobotę 13 maja uczestnicy wysłuchali aż pięciu referatów. W porannej sesji: „Posoborowe projekty reformy struktur kościelnych

w Polsce w latach 60. i 70. XX wieku”(dr Michał Białkowski z UMK w Toruniu) i „Aksjologiczne dylematy współczesnego Kościoła w Polsce” (ks. prof. Henryk Skorowski z UKSW w Warszawie), natomiast podczas południowych obrad: „Ruchy i stowarzyszenia katolickie w diecezji chełmińskiej, a następnie w diecezji toruńskiej: historia, teraźniejszość i przyszłość” (prof. dr hab. Waldemar Rozykowski z UMK), „Biskupi chełmińscy drugiej połowy XIX wieku i początku XX wieku wobec spraw narodowościowych na Pomorzu Gdańskim” (Józef Belgrau z ZKP Oddział w Żukowie). Patronat honorowy nad wydarzeniem sprawowali: Biskup Pelpliński dr Ryszard Kasyna oraz Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk. Organizatorami byli: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Kuria Diecezjalna Pelplińska i Wydział Teologiczny UMK w Toruniu.

Inicjatywa Aktywne Kaszuby. Konkurs plastyczny pt. Tajemnice świata światów – inspiracje twórczością Józefa Chelmskiego Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Stowarzyszenie Trefl Pomorze w ramach wspólnej inicjatywy *Aktywne Kaszuby* zorganizowały po raz drugi konkurs plastyczny dla dzieci uczących się języka kaszubskiego, którego głównym celem było poszerzanie wiedzy o małej ojczyźnie, jak również integracja dzieci i młodzieży interesującej się swoim regionem. Organizatorzy konkursu zwrócili szczególną uwagę na propagowanie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży, a także propagowanie zdrowego trybu życia, w szczególności aktywności fizycznej, stąd wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas meczu drużyny Atom Trefl Sopot w Ergo Arenie w Gdańsku. Tematyka konkursu dotyczyła artysty, malarza, rzeźbiarza, filozofa ludowego - Józefa Chelmskiego, ogłoszonego przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie patronem roku 2017. W swych niezwykle oryginalnych pracach artysta poruszał zagadnienia filozoficzne, moralne, zawierające treści związane z ludzkim losem, regionalne, polityczne, historyczno-patriotyczne, sakralne. Druga edycja konkursu plastycznego skierowanego do dzieci uczących się języka kaszubskiego przerosła najśmielsze oczekiwania organizatorów. W ramach konkursu wpłynęło 881 prac z 246 szkół z terenu województwa pomorskiego, w których nauczany jest język kaszubski. Prace zostały ocenione przez jury, którego przewodniczącym był dr Tomasz Siemiński (dyrektor Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie). Wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas meczu siatkówki kobiet w Ergo Arenie. Dzięki współpracy Stowarzyszenia Trefl Pomorze i Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na to meczowe spotkanie dotarły tysiące uczniów pomorskich szkół, którzy uczą się na co dzień języka kaszubskiego. Ich udział był zwieńczeniem konkursu plastycznego w ramach inicjatywy *Aktywne Kaszuby*. Tego dnia do Ergo Areny przybyło 6088 uczniów z 137 kaszubskich szkół, którzy wspólnie z fanami wspierającymi sopocki zespół stworzyli na trybunach znakomitą atmosferę i ustanowili nieosiągalny dla innych wynik – 9 137 widzów na meczu siatkówki żeńskiej w Polsce

Cykl edukacyjnych spotkań w ramach kampanii społecznej „kaszubskie bajania” W 2017 roku odbyły się spotkania edukacyjne w szkołach podstawowych, w przedszkolach, punktach przedszkolnych, domach dziecka, szpitalach i innych instytucjach zajmujących się dziećmi. Podczas spotkań dzieci poznały twórczość kaszubskich bajkopisarzy, zapoznały się z pięknymi regionalnymi obyczajami, poznały lepiej język kaszubski. Spotkania te prowadzili,

Członkowie ZKP pracownicy Biura ZKP oraz studenci z KS Pomorania. W sumie przeprowadzono ok. 40 godzin lekcyjnych zajęć. Podczas spotkań dzieci otrzymywały płyty CD z kaszubskimi bajkami wydanymi w ramach Akademii Bajki Kaszubskiej.

Akademia Bajki Kaszubskie 2017r. stanowi kontynuację inicjatywy rozpoczętej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w roku 2011. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano liczne wydarzenia, których celem było promowanie czytelnictwa oraz języka kaszubskiego wśród najmłodszych, z wykorzystaniem literackiej spuścizny bajkopisarskiej. Promocja „czytania dzieciom po kaszubsku” skupiona była na ciekawych, barwnych i szeroko zakrojonych działaniach przygotowanych przede wszystkim z myślą o dzieciach, ale również o ich rodzicach, opiekunach i nauczycielach.

W ramach kampanii w 2017 r. zrealizowano m.in. festyny rodzinne – po raz czwarty odbyły się dwie edycje tej imprezy – czerwcowa w Pucku oraz wrześniowa w Kościerzynie, wydano 4000 tys. audiobooka bajkami czytany w języku kaszubskim, zorganizowano spotkania z dziećmi w przedszkolach, szkołach, bibliotekach, szpitalach. Kampania obejmuje swoim zasięgiem całe województwo pomorskie. Spotkania dzięki zaangażowaniu członków ZKP odbywają się na terenie całych Kaszub. Na rodzinnych festynach w Pucku i Kościerzynie zaproszeni goście czytali kaszubskie bajki w ramach promocji wydanego audiobooka. Podczas tych imprez nie zabrakło występów dziecięcych zespołów regionalnych, ciekawych warsztatów dla najmłodszych, konkursów z nagrodami, stoisk twórców ludowych i kuchni regionalnej. W Kościerzynie na scenie wystąpiły "Młoda Kościerzyna" ze kościerskiego Zespołu Szkół nr 3 oraz zespół „Roczitkòwé Jagòdë” z Rokit pod przewodnictwem Bożeny Labudy. O doskonałą atmosferę zabawy zadbała Anna Cupa-Dziemińska, która angażowała młodszych jak i starszych do aktywności tanecznej czy językowej. Natomiast w Pucku wystąpił chór "Słowik", uczniowie ze szkoły baletowej w Pucku, ze szkoły tańca „De Capo al Fine” oraz ze szkoły tańca Szczepan. W ramach działalności akademii wydano 4000 tys. egzemplarzy audiobooka z bajkami w języku kaszubskim. Bajki pochodzą z tomu zatytułowanego *Zaklęta Stegna. Bajki kaszubskie* w opracowaniu i adaptacji literackiej Jerzego Sampa. Do realizacji nagrania zaproszeni zostali kaszubskojęzyczni lektorzy m.in. Bożena Labuda, Katarzyna Głowczewska, Iwona Makurat (nauczycielki języka kaszubskiego), Sławomir Bronk (wykładowca Akademii Muzycznej w Gdańsku), Paulina Węsierska (absolwentka etnofilologii kaszubskiej), dzieci uczące się języka kaszubskiego: Anieli Makurat, Marta Kujach, Szczepan Makurat. Płyta została bezpłatnie przekazana do szkół podczas festynów, spotkań z dziećmi. Stanowi również doskonałą pomoc dydaktyczną dla nauczycieli języka kaszubskiego.

Kulinarna Bitwa Regionalna 2017 w Jastarni. W 2014 roku światło dzienne ujrzała książka z najpopularniejszymi tradycyjnymi potrawami regionalnymi „Smaki Kaszub” Zyty Górnej. Zrzeszenie zorganizowało nietypową imprezę promującą publikację oraz regionalną kuchnię, w postaci kulinarnej bitwy oddziałów ZKP. Pierwsza Kulinarna bitwa oddziałów odbyła się 7 maja w restauracji Krzëwi Róg w Garczu. Podobnie w 2015 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie przygotowało dla wielbicieli sztuki kulinarnej gotowanie na żywo kaszubskich specjałów. 12 maja 2015 roku w Jastrzębiej Górze odbyła się II edycja Regionalnej Bitwy Kulinarnej. Uczestników gościły zwyciężczynie pierwszej edycji imprezy.

O miano najlepszych kaszubskich kucharzy walczyli przedstawiciele trzech oddziałów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Bitwę wygrał oddział ZKP Hel, który był gospodarzem tegorocznej Bitwy. Zwycięzcami tej edycji okazali się sąsiedzi z Jastarni, wyprzedzając reprezentacje Strzelna oraz Żukowa. Tegoroczny konkurs w Jastarni wypełniony był zapachami trzech potraw: zupy rybnej, śledzia w śmietanie z pulkami i ciasta drożdżowego. Właśnie te pyszności mieli przygotować uczestnicy bitwy kulinarnej. Czasu było niewiele, bo tylko 90 minut. Zawodnicy mieli nie lada zadanie, gdyż liczył się zarówno smak, ekspozycja potrawy, jak i porządek na stanowisku zastany przez komisję po upływie regulaminowego czasu gotowania. Jury, w którego skład wchodził zdobywca ubiegłorocznego tytułu Arcymistrza, członkowie ZKP Jastarnia ocenili, że najlepszymi kucharzami jest drużyna z Krokowej i to tam w przyszłym roku odbędzie się kolejna V edycja Regionalnej Bitwy Kulinarnej.

Kaszebe Music Festiwal. W tym roku znów zrealizowaliśmy projekt muzyczny wraz ze Stowarzyszeniem Perspektywa. *Kaszebe Music Festiwal* w tym roku odbył się w Kartuzach, w Parku Solidarności. Festiwal ten to propozycja dla wielbicieli world music, inspirowanej etnicznymi dźwiękami z Kaszub lub innych regionów. Na scenie głównej kolejno wystąpiły znane kaszubskie zespoły: Czarodzieje z Kaszub, Damroka oraz Fucus. Na zakończenie pozytywny, energetyczny występ zaprezentował zespół Żywiołak. Dodatkową atrakcją imprezy był pokaz kaszubskiej mody, przygotowany przez pracownię Farwa oraz opowieści kaszubskich podróżników.

Warsztaty regionalne Remusowa Kara. W dniach 30.03-2.04.2017 w miejscowości Mechelinki odbył się cykliczny projekt, tj. organizowane przez KS Pomoranie warsztaty regionalne *Remusowa Kara*. Podczas organizowanych warsztatów młodzi ludzie mieli okazję lepiej poznać specyfikę języka kaszubskiego, zetknąć się z literaturą i muzyką kaszubską (dawną oraz współczesną), poznać ciekawe miejsca, a także spotkać ciekawych ludzi związanych z Kaszubami. Młodzież uczestniczyła w warsztatach prowadzonych przez Danutę Tocke, Lucynę Sorn, Dorotę Miszewską, Brygidę Michalewicz oraz Karolinę Serkowską, a także przez członków KS Pomorania.

Fundusz Stypendialny im. Izabeli Trojanowskiej. Decyzją Kapituły Funduszu Stypendialnego w 2017 r. stypendium otrzymał Grzegorz Renuz, dziennikarz „Radia Gdańsk”.

„Krajobraz kulturowy Kaszub w animacji poklatkowej” obejmował cykl warsztatów metodycznych dla nauczycieli języka kaszubskiego z zakresu wykorzystywania animacji poklatkowej jako metody edukacyjnej w szkole. Program warsztatów obejmował: wprowadzenie do techniki tworzenia filmów metodą animacji poklatkowej jako metody dydaktycznej integrującej pracę z tekstem, obrazem, muzyką i nowymi mediami, pracę projektową, pedagogikę twórczości oraz praktyczną obsługę programów komputerowych i wykorzystania narzędzi internetowych. W rezultacie powstały innowacyjne materiały edukacyjne w formie filmików. Motywem przewodnim filmów był krajobraz kulturowy Kaszub, obejmujący: język, tradycję, historię, środowisko przyrodnicze. We wrześniu i październiku odbyły się w Potęgowie (powiat słupski) warsztaty dla nauczycieli języka kaszubskiego. Uczestniczący nauczyciele reprezentowali różne placówki szkolne i miejscowości, jak: Łęczycę, Kołczygłowy, Łupawę, Skórowo, Słonowice, Kończewo, Globino, Zaleskie,

Motarzyno, Dębnicę Kaszubską, Ustkę, Charnowo, Domaradz. W ramach projektu, odbyło się spotkanie z Beatą Jankowską, przewodniczką po Kaszubach i nauczycielką języka kaszubskiego, która przybliżyła uczestnikom warsztatów miejsca ważne na mapie kulturalnej Kaszub. Opowiedziała m. in. o miejscach związanych z wydarzeniami historycznymi, z literatami, działaczami regionalnymi czy o atrakcjach przyrodniczych i turystycznych. Następnie nauczyciele pod opieką Magdaleny Bryll uczyli się filmowego kunsztu. Magdalena Bryll jest absolwentką łódzkiej Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej. Pracowała jako animator między innymi przy oscarowym „Piotrusiu i Wilku”. Jest również ilustratorką książek. Od 2010 roku prowadzi warsztaty animacji poklatkowej dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie całego kraju. Zajęcia zostały podzielone na 2 części: teoretyczną i praktyczną. Magdalena Bryll na początku zapoznała uczestników z teoretycznymi podstawami realizacji filmów w animacji poklatkowej, zwracając uwagę na szereg bardzo ważnych elementów takich jak: temat filmu, bohater, scenariusz, technika wykonania, prawa autorskie, muzyka. Natomiast część praktyczna składała się z części plastycznej i montażowej. Pierwszym bardzo ważnym elementem tworzenia filmu było opracowanie i napisanie scenariuszy. W czasie zajęć plastycznych nauczyciele stworzyli rysunki, z których został zmontowany film. Inspirując się kaszubskimi legendami i opowiadaniem, historiami lokalnymi, nauczyciele narysowali bohaterów swoich filmów, stworzyli fabułę, tworząc w ten sposób autorską interpretację legend czy historii lokalnych. Udział w projekcie nauczycieli - lokalnych liderów w zakresie animacji i promocji kultury regionu - podniósł ich kompetencje zawodowe i dydaktyczne co wiąże się bezpośrednio z podtrzymaniem i rozwojem tożsamości kulturowej, zachowaniem i rozwojem języka regionalnego - kaszubskiego.

Mini Puzzle Józef CHEŁMOWSKI. Wspólnie z Gminą Brusy oraz grupą TREFL S.A. wydane zostały mini puzzle z kolażem przedstawiającym twórczość patrona roku, Józefa Chełmowskiego. Puzzle liczą 54 elementy i są przeznaczone dla najmłodszych sympatyków naszego regionu.

Zrzeszenie na 757 edycji Jarmarku św. Dominika. Wśród stoisk tegorocznego Jarmarku można było znaleźć Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie z naszymi najnowszymi wydawnictwami i kaszubskimi gadżetami. Nasz namiot był usytuowany przed Domem Kaszubskim.

Wirtualne Kaszuby. Multimedialny portal internetowy, którego celem jest upowszechnianie i propagowanie kaszubskiej kultury oraz używania języka kaszubskiego za pośrednictwem materiałów video. Projekt ma na celu nie tylko zebranie w jednym miejscu i promowanie wartościowych filmów dotyczących Kaszub, języka, kultury, które obecnie są rozproszone w Internecie. Ma również zachęcić użytkowników sieci do dzielenia się swoimi materiałami kręconymi nie tylko kamerami, ale również telefonami, tabletami itp., gdyż w tym projekcie liczy się głównie pomysł i przekaz. Ważnym jest pokazanie czegoś ciekawego, pochwalenie małymi lokalnymi wydarzeniami, a więc spojrzenie na znany temat z innej strony, przy jednoczesnym zachowaniu głównego celu portalu, jakim jest promocja Kaszub i języka. Portal zawiera – oprócz nagrań amatorskich – również dokumentalne filmy krótkometrażowe na temat języka kaszubskiego, kultury, historii, geografii, życia codziennego oraz specjalnie przygotowane materiały edukacyjne, które służą zachowaniu, pielęgnacji i promowaniu

języka. Twórcy prezentują głównie tematy związane ze swoimi stronami, które są oceniane pod względem merytorycznym i poddawane akceptacji. Strona miała 12 tys. odsłon i znajdują się na niej obecnie 122 filmy.

Kaszëbskô Gwiôzdkã - W czwartek 12 stycznia odbyła się 5. edycja Kaszubskiej Gwiazdki, organizowanej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Udział w niej wzięło ok. 120 dzieci, które miały możliwość m.in. nauki tańca kaszubskiego, zdobienia pierników jak i (co najważniejsze) spotkania z Gwiazdorem. Tegoroczna Kaszubska Gwiazda odbyła się w Kartuskim Centrum Kultury. Na początku dzieci odwiedzili kaszubscy kolędnicy - Gwiôdzë. Tradycyjny zwyczaj kolędowania zaprezentowała młodzież z Gowidlina pod kierownictwem Bożeny Lejk. Następnie dzieci miały możliwość nauki tańca kaszubskiego pod okiem członkini Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca. Jak co roku wielką frajdę sprawiło najmłodszym lukrowanie i zdobienie pierniczków. Do Kartuskiego Centrum Kultury przybył również Gwiazdor z workiem pełnym prezentów dla dzieci. Podczas gwiazdki odbyła się również krótka promocja publikacji poświęconej tradycji kolędowania na Kaszubach pt. „Chceta wa lëdzë gwiôzdkã widzec?”. Imprezę poprowadziła prezes kartuskiego oddziału ZKP - Elżbieta Kowalewska.

V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Podtrzymywanie oraz rozwijanie znajomości języka kaszubskiego odbywa się również poprzez wydawanie publikacji regionalnych.

Miesięcznik „Pomerania”. W roku 2017 ukazało się 11 numerów naszego miesięcznika społeczno-kulturalnego w nakładzie 13 200 egzemplarzy. Do „Pomeranii” dołączone zostały bezpłatne dodatki: 4 numery pisma literackiego „Stegna” (nakład 4 800 egz.), 10 numerów dodatku edukacyjnego „Najô Ûczba” (nakład 12 000 egz.), dofinansowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, dodatek ekologiczny poświęcony gatunkom inwazyjnym, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, oraz specjalny dodatek z okazji Zjazdu Kaszubów w Rumi (nakład 8 000 egz.). Ten ostatni był nie tylko przewodnikiem dla uczestników Zjazdu, którzy dzięki niemu mogli dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o Rumi i atrakcjach imprezy, ale także wypromował „Pomeranię” wśród wielotysięcznej rzeszy „zjazdowiczów”.

Redakcja „Pomeranii” przygotowała w tym roku uroczystość wręczenia Skier Ormuzdowych – corocznych nagród przyznawanych osobom i instytucjom animującym pomorską kulturę. „Pomerania” była też patronem medialnym **konkursu prozatorskiego dla piszących po kaszubsku im. Jana Drzeżdżona**. Jego finał odbył się w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie.

W roku 2017 r. dwukrotnie odbyły się **spotkania dla piszących po kaszubsku**. Ich podstawowym zadaniem jest poszerzenie grona współpracowników „Pomeranii”, skupienie wokół pisma zwłaszcza młodych autorów piszących w rodny mowie oraz lepsze poznanie pracy poszczególnych oddziałów Zrzeszenia. W czasie spotkań ich uczestnicy słuchają rad znawców literatury i doświadczonych dziennikarzy oraz zajmują się zbieraniem

materiałów i pisaniem konkretnych artykułów. Poza tym w minionym roku odbyły się spotkania promujące „Pomeranię”, organizowane zwłaszcza we współpracy z poszczególnymi oddziałami ZKP lub szkołami.

Podręczniki do nauki języka kaszubskiego. W 2017 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Edukacji Narodowej na wydanie podręcznika do nauki języka kaszubskiego w szkołach ponadpodstawowych pt. *Jô w Kaszëbsczi, Kaszëbskô w swiece cz. III* autorstwa Felicji Baska-Borzyszkowskiej, Wojciecha Myszka oraz książki pomocniczej do nauki języka kaszubskiego pt. *Atlas dziejów Pomorza i jego mieszkańców –Kaszubów* autorstwa dr. Jana Mordawskiego. ZKP zwróciło się do szkół, w których nauczany był język kaszubski z propozycją odpłatnego nabycia podręczników do nauki kaszubskiego: T. Czerwińska, A. Pająk, L. Sorn, *Z kaszëbsczim w szkòle cz. I* (kmpł. ćwiczeń); Danuta Pioch, *Kaszëbë Zemìa i Lédze cz. I*; Danuta Pioch, *Z kaszëbsczim w swiat*; T. Czerwińska, A. Pająk, L. Sorn, *Z kaszëbsczim w szkòle cz. II*; Jaromira Labuda, *Zdrój słowa*; Danuta Pioch, *Ôjczëstô mòwa*; Felicja Baska-Borzyszkowska, Wojciech Myszk, *Jô w kaszëbsczi, Kaszëbskô w swiece cz. I i II*, E. Pryczkowskiej, J. Hewelt, W. Janarowi krojnie. Łącznie ZKP wydrukowało 3 100 podręczników, które rozdystrybuowano w szkołach.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w 2017 roku wydało:

Książki wydane z dofinansowaniem MSWiA:

1. Mariolka i ji przigòdë, Roman Drzeżdżon, Gdańsk 2017. Książka dla dzieci z audiobookiem
2. Zaklëta stëgna, Jerzy Samp, Gdańsk 2017. Baśnie i legendy dla młodszych i starszych. Książka z audiobookiem
3. Wunderwaffe i jinszé Fef-Lotë. Prozatorszczé dokazë ùsazoné w latach 2006-2015, Słòwk Fòrmella, Gdańsk 2017. Zbiór felietonów autorstwa Sławomira Formelli
4. Żużónka jak mrzónka/Krôjczy pôjczy. Wiérzte dlô dzëcy, Stanisław Janke, Gdańsk 2017. Wiersze dla dzieci z audiobookiem
5. Vademecum kaszubskie. Literatura kaszubska, red. Adela Kuik-Kalinowska, Daniel Kalinowski, Gdańsk 2017
6. Gduńsk – basniowô stolëca Kaszub, Gdańsk 2017. Audiobook w wykonaniu Michała Bronka
7. Ana z Zelony Grzëpë, Lucy Maud Montgomery w tłumaczeniu Magdaleny Bobkowskiej, Gdańsk 2017.
8. Knëga Kapłańskô. Księga Kapłańska w tłumaczeniu z oryginału o. prof. Adama Ryszarda Sikory z audiobookiem dostępnym internetowo
9. Polsko-kaszubski słownik nazw miejscowych, red. Rada Języka Kaszubskiego, Gdańsk 2017
10. Biuletyn Rady Języka Kaszubskiego za 2017 rok, red. Daniel Kalinowski, Gdańsk 2017
11. Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem w tle, Cezary Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2017

Książki wydane z dofinansowaniem MEN:

12. Jô w Kaszëbsczi, Kaszëbskô w swiece, Felicja Baska-Borzyszkowska, Wojciech Myszk, Gdańsk 2017. Podręcznik do nauki języka kaszubskiego do liceum, Gdańsk 2017
13. Atlas dziejów Pomorza i jego mieszkańców - Kaszubów, Jan Mordawski, Gdańsk 2017
Książki wydane w ramach działalności statutowej:
14. Z Kaszub do Austrii. Korespondencja literatów kaszubskich do Ferdinanda Neureitera w opracowaniu Adeli Kuik-Kalinowskiej, Gdańsk 2017
15. Na brzegu życia i śmierci. Zwyczaje, obrzędy oraz wierzenia pogrzebowe i zaduszkowe na Kaszubach, Jan Perszon, Gdańsk 2017
16. Nieustraszeni. 66 Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 1919-1939, Marian Hirsz

ZKP w ramach popularyzacji nowych publikacji regionalnych zorganizowało:

1. promocję książki pomocniczej do nauki języka kaszubskiego w szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkoły ponadgimnazjalnej: *Gramatika kaszëbszczégò jãzëka* autorstwa Hanny Makurat, która odbyła się 17 lutego 2017 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Nową publikację zaprezentował prof. UG, dr hab. Dušan-Vladislav Paždjerski, który podkreślił walory edukacyjne i merytoryczne, zwracając przy tym uwagę na ciekawe opracowanie graficzne wydawnictwa.
2. 26 lutego odbyła się promocja publikacji *Chceta wa lédze gwiozdkã widzec?*. Spotkanie odbyło się w siedzibie Muzeum Narodowego w Oliwie;
3. 4 maja odbyła się w Gdyni promocja publikacji „Nieustraszeni. 66. Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 1919-1939” autorstwa Mariana Hirsza;
4. 23 października odbyła się w Chojnicach promocja publikacji „Nieustraszeni. 66. Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 1919-1939” autorstwa Mariana Hirsza;
5. 14 listopada odbyła się w Gdańsku promocja książek prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego pt. *Vademecum. Ruch kaszubsko-pomorski oraz „Dylematy edukacyjne (z Kaszubami i Pomorzem w tle).*

Inicjatywy promujące czytanie

Stoiska sprzedaży książek kaszubskich i pomorskich. W 2017 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie brało udział i organizowało stoiska podczas prawie 40 wydarzeń i uroczystości, a także podczas trwania całego Jarmarku Dominikańskiego w Gdańsku. Książki kaszubskie nabyć można było podczas:

Kaszubskiej Gwiazdki w Kartuzach, obrad Rady Naczelnej w Gdańsku, Brusach, promocji książki „Gramatika kaszëbsczëgo jãzëka” H. Makurat, promocji publikacji Chceta wa lëdze gwïôzdkã widzec?, Dnia Jedności Kaszubów w Chmielnie, uroczystości wręczenia Skier Ormuzdowych w Gdańsku; promocji słuchowiska „Kaszëbegonia” w Muzeum Zachodniokaszubskim w Bytowie, konferencji metodycznej „Teatr dla szkoły kaszubskiej. Reżyser, nauczyciel i uczeń na drodze twórczej” w Słupsku, Areopagu Peplińskiego, Toruńskich Targów Książki Regionalnej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. Regiony i regionalizmy w perspektywie antropologii kulturowej. Między pasją a metodą, Konferencja naukowa Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego dla uczczenia Floriana Ceynowy w 200. rocznicę urodzin w Gniewinie, Zjazdu Kaszubów w Rumi, Targów Książki Kaszubskiej i Pomorskiej w Kościerzynie, XXXX Turnieju Gawędziarzy Kaszub I Kociewia w Wielu, Jarmarku Dominikańskiego w Gdańsku, Kociewskich Targów Wydawniczych w Starogardzie Gdańskim, inauguracji kampanii „Kaszubskie Bajania” w Pucku i Kościerzynie; Dyktanda Kaszubskiego w Szemudzie.

Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki Kaszubskiej. W 2016 roku z inicjatywy Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oraz miejskiej Biblioteki Publicznej w Wejherowie swoją działalność rozpoczął pierwszy w Polsce Dyskusyjny Klub Książki Kaszubskiej. DKKK zapewnia przestrzeń, w której każdy czytelnik będzie miał okazję poznać bliżej literaturę kaszubską poprzez możliwość wypożyczenia regionalnych publikacji, podyskutować nad ciekawymi wątkami omawianych dzieł i poznać innych ludzi, którym bliska jest twórczość literacka naszego regionu. Moderatorem Klubu jest redaktor naczelny "Pomeranii" - Dariusz Majkowski. W 2017 roku odbyło się 5 spotkań poświęconych współczesnej literaturze w języku kaszubskim.

Targi Książki w Kościerzynie i Starogardzie Gdańskim. 8 lipca w Kościerzynie odbyły się XVIII Targi Książki Kaszubskiej i Pomorskiej. Jest to największa impreza promująca publikacje w języku kaszubskim oraz książki o Kaszubach i Pomorzu. Głównym organizatorem imprezy jest Biblioteka Miejska im. ks. Konstantego Damrota w Kościerzynie. Z dziewięćdziesięciu zgłoszonych publikacji nagrodę główną „Remusową Karę” otrzymało dziewięć pozycji. W 2017 roku wśród laureatów znalazło się 9 publikacji wydanych przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. W Konkursie Literatury Kaszubskiej nasze wydawnictwo zdobyło osiem nagród, w tym dwie Nagrody Główne – Remusową Karę. Nagrody główne otrzymali Krzysztof Korda za Ks. ppłk Józef Wrycza (1884-1961). Biografia historyczna w kategorii Publikacje naukowe i popularnonaukowe, oraz Janusz Mamelski za: Macka w kategorii Literatura dziecięca. II MIEJSCA: w kategorii Literatura piękna w języku kaszubskim dla Hanny Makurat za: Intimné mònolodzi, w kategorii Publikacje naukowe i popularnonaukowe dla Iwony Hanny Świętosławskiej za: Chceta wa lëdze gwïôzdkã widzec?, dla Hany Makùrôt za: Gramatika kaszëbsczëgo jãzëka, w kategorii

Translacja dla o. Adama Ryszarda Sikory OFM za: Knéga Wińdzeniõ. Exodus; III MIEJSCA: w kategorii Publikacje naukowe i popularnonaukowe dla prof. Cezarego Obracht – Prondzyńskiego za: Ruch kaszubsko- pomorski oraz w kategorii Literatura dziecięca dla Tomasza Fopke za: Czë mùcha mò jãzëk?. W Konkursie Literatury Pomorskiej książka pt. Nieustraszeni. 66. Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 1919-1939 autorstwa Mariana Hirsza zajęła III miejsce w kategorii Opracowania naukowe i eseje.

W dniach 1-2 września 2017 r. w Starogardzie Gdańskim odbyły się III Kociewskie Targi Wydawnicze. Targi zorganizowała Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Bernarda Sychty. Udział w nich wzięło również ZKP. Skupiła ponad 30 wystawców: wydawnictw, autorów, instytucji i organizacji. Podczas trwania dnia targowego mieszkańcy z całego Kociewia oraz przybywający nieustannie goście mieli okazję zakupić ulubione pozycje wydawnicze, wraz z autografem autorów. Szerokie spektrum tematyki wydawniczej powodowało, że każdy mógł znaleźć coś dla siebie, od map i przewodników, przez kulinaria, historię aż do bajek czy poezji. Komisja konkursowa Targów jednogłośnie nagrodę główną GRAND PRIX przyznała Krzysztofowi Kordzie za pozycję wydaną przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie pt. „Ks. ppłk Józef Wrycza. Biografia historyczna”. Komisja przyznała także wyróżnienie dla publikacji "Nieustraszeni 66. Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 1919-1939" – autorstwa Mariana Hirsza.

Kaszubski kalendarz. Na rok 2017 ZKP wydało kalendarz z kaszubskim nazewnictwem miesięcy, dni, imienin, świąt oraz ważnych dni w roku. Oprawę graficzną stanowił kolaż zdjęć przedstawiających rzeźby Józefa Chełmowskiego, patrona roku 2017.

VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ

Komunikacja z członkami ZKP. Ważnym elementem przepływu informacji oraz sprawnej komunikacji była stała korespondencja z oddziałami terenowymi. Niemalże raz w miesiącu członkowie ZKP byli informowani o ważnych decyzjach władz naczelnych ZKP, a także o realizowanych przedsięwzięciach ogólnozrzeszeniowych. Co miesiąc członkowie ZKP otrzymywali także pocztą elektroniczną skrót najważniejszych informacji w postaci newslettera.

Wsparcie projektowe. Pracownicy Biura ZKP aktywnie wspierali władze zainteresowanych oddziałów ZKP, udzielając informacji i pomocy merytorycznej niezbędnych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie. W 2017 roku pomogli przy złożeniu i rozliczeniu 14 wniosków w 10 samorządach.

Dotacje Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W 2017 r. udało się zrealizować projekty: Spotkania Teatralne „Zdradnio Tespisa”; Działalność bieżąca ZKP w 2017 r.; Działalność Rady Języka Kaszubskiego w 2017 r.; Organizacja konferencji i seminarium metodycznych dla nauczycieli języka kaszubskiego w 2017 r.; Warsztaty regionalne – „Remusowa Kara 2017”; III Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub; Kaszebe Music Festiwal - IV Festiwal Piosenki Kaszubskiej; Skarbnica Kaszubska –

kaszubski portal edukacyjny; Język kaszubski w „Pomeranii” – wydawanie czasopisma ze stronami kaszubskojęzycznymi oraz dodatków kaszubskojęzycznych „Najo Uczba” i „Stegna”; Spotkania piszących po kaszubsku; Skarbnica Kaszubska; Wydanie Księgi Kapłańskiej w języku kaszubskim; Akademia Bajki Kaszubskiej w 2017 roku; Wydanie książki "Ania z Zielonego Wzgórza" Lucy Maud Montgomery w przekładzie na język kaszubski; Krajobraz kulturowy Kaszub w animacji poklatkowej – warsztaty; Wydanie publikacji dla dzieci wraz z audiobookiem "Bôjkòwô krôjna Mariolczy"; Wydanie Vademecum kaszubskiego - tom 4 Literatura kaszubska; Wydanie publikacji pt. "Polsko-kaszubski słownik nazw miejscowych i fizjograficznych"; Wydanie publikacji „Zaklęta Stegna. Bajki kaszubskie”; XVI Dyktando Kaszubskie - Królewionka w Pałacu; Wydanie zbioru prozy kaszubskiej Sławomira Formelli; Wydanie publikacji dla dzieci wraz z audiobookiem pod roboczym tytułem „Wiérzte dlô dzecy” Stanisława Jankego; Wydanie audiobooka „Gduńsk stolęcą Kaszëb. Baśniokrąg kaszubski” Jerzego Sampa. Ponadto Zrzeszenie otrzymało dofinansowanie na 3 projekty telewizyjne, realizowane we współpracy z Twoją Telewizją Morską: produkcja programu telewizyjnego „Kaszuby od kuchni”; „Na goście”; „Godome po kaszëbsku”. (Łącznie 25 projektów).

Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2017 r. ZKP otrzymało dotacje w ramach programu „Kultura ludowa i tradycyjna” na realizację zadania pn. *XVI Dyktando Kaszubskie – „Królewionka w Pałacu”* oraz programu „Czasopisma” na realizację zadania pn. *Wydanie 11 numerów miesięcznika społeczno-kulturalnego „Pomerania” w 2017 roku.*

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie pozyskało również współfinansowanie na bazie projektów na wcześniej opisane inicjatywy z: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (1 projekt), Urzędu Miasta w Gdańsku (1 projek), Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1 projekt).

Zrzeszenie stworzyło, administrowało i zarządzało szczęścioma stronami internetowymi. Główną stroną informacyjną organizacji jest portal Kaszubi.pl (ponad 200 tys. odsłon w 2017 roku) wraz z podstronami oddziałów ZKP. Utrzymujemy również starą wersję strony pod domeną zk-p.org. Nadal rozwijamy strony związane z realizowanymi projektami jak skarbnicakaszubska.pl (ponad 40 tys. odsłon) i akademiabajkikaszubskiej.pl (ponad 15 tys. odsłon), miesiecznikpomerania.pl (16 tys. odsłon), na której można znaleźć cyfrowe archiwalne numery oraz odsłuchać wybrane teksty pochodzące z miesięcznika i dodatku Stegna, WirtualneKaszuby.com (12 tys. odsłon).

Zrzeszenie powiększało swoją obecność w świecie portali społecznościowych. Na **kanale Zrzeszenia na portalu Youtube**, publikowane są krótkie materiały promocyjne oraz informacyjne własnej produkcji, prezentujące bieżącą działalność społeczno-kulturalną Zrzeszenia.

Ważnym elementem w promocji Zrzeszenia oraz jego działań w minionym roku jest **profil na portalu społecznościowym Facebook**. Portal promuje działania Zrzeszenia i przekazuje informacje w nieco odmiennej formie, bowiem jest nastawiony na szybką interakcję użytkownikami. Obecnie 9,1 tys. osób śledzi i komentuje lub poleca informacje ukazujące się na naszym koncie.

Wszystkie nasze strony i konta miały w 2017 roku blisko 460 tys. odsłon. Informacje o naszych działaniach docierają do coraz większej rzeszy internautów i dzięki temu Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jest coraz bardziej rozpoznawalne, także poza granicami Pomorza. Za stworzenie, poprawki oraz bieżące administrowanie stron internetowych odpowiedzialni są pracownicy biura ZKP.

Infrastruktura biurowa. Biuro ZKP wymieniło część sprzętu biurowego, stary sprzęt został zutylizowany. Bieżące naprawy w trakcie roku psujących się składników Domu Kaszubskiego pozwalają zachować jego funkcjonalność.

Ciecz w Łączyńskiej Hucie. Opiekę na tym obiekcie Zrzeszenia pełnią studenci z Klubu Studenckiego Pomorza.

Utrzymywano i rozwijano **współpracę z instytucjami partnerskimi**, które wspierały finansowo Zrzeszenie przy realizacji działań statutowych. Wśród tych instytucji znajdują się: Grupa LOTOS S.A., Bank PKO BP, BAT Materiały Budowlane, Dr. Oetker, DGT, TREFL S.A., Stowarzyszenie Trefl Pomorze wiele innych.

Przedsięwzięcia pod Patronatem Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego:

- VII edycja konkursu „Kaszubi wczoraj i dziś” pod tytułem „Józef Chełmowski, Marian Mokwa i Kazimierz Jasnoch-artycyści z Południa Kaszub”
- powiatowy, kaszubski konkurs „W romantycznej scenerii” – rzecz o Panu Tadeuszu”
- II Wojewódzki konkurs dla klas III pt. *Czy znasz tę Baśń*
- VIII Kaszubski Festiwal Polskich i Światowych Przebojów
- XIII Kaszubskiego Festiwalu Muzyki Chóralnej i Regionalnej
- XII edycja Kaszubskiej Włóczęgi 2017,
- I Kaszubska Olimpiada Sportowa,
- Turniej Gawędziarzy Ludowych Kaszub i Kociewia,
- Wielcy ludzie małego Pelplina,
- Kaszubski Rajd na Orientacje z kompasem,
- nadanie imienia Floriana Ceynowy Szkole Podstawowej w Sławoszynie
- projekt „Księga Dobrych Praktyk/Działań na Rzecz Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Cudzoziemców

Podpisy Członków Zarządu Głównego Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego:

Edmund Wittbrodt	Tomasz Damaszk
Łukasz Grzędzicki	Kazimierz Formela

Michał Kargul	Józef Belgrau
Danuta Pioch	Paweł Wajlonis
Stanisław Kobus	Łukasz Richert
Danuta Tocke	Lilianna Grosz
Edmund Zmuda Trzebiatowski	Bożena Ugowska
Radosław Kamiński		